

VUPT | ZVT | AGL
Troubsko

Pěstování jetele nachového

Zuzana Kubíková

Jetel nachový

Latinský název: *Trifolium incarnatum* L.

Anglický název: Crimson clover

Další české názvy: Jetel inkarnát,
případně růžák

- ozimá či jarní **meziplodina**
- na **zelené hnojení** i na **píci**
- dobrý **přerušovač osevních sledů**
- ozimá **pastevní plodina** a plodina **do meziřádků** v sadech a vinicích,
- **medonosná** a **protierozní plodina**

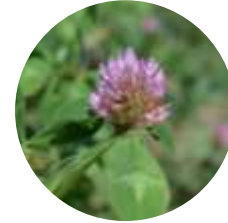
Srovnání s jetelem lučním

Jetel nachový

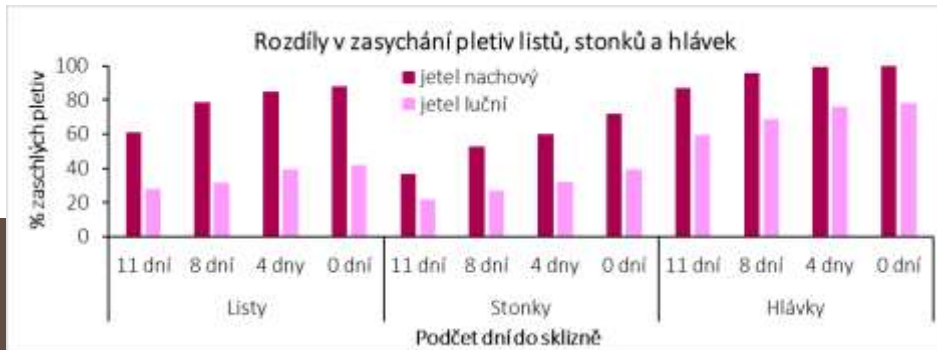

- ozimý
- květy červené
- lístky chlupaté, oválné
- jednosečný, málo obrůstá a rychleji stárne a zasychá
- dozrává v červnu až v červenci
- hlávky rozpadavé

Jetel luční

- víceletý
- květy růžové
- lístky srdčité, s bílým pruhem
- vícesečný, dobře obrůstá, stárne a zasychá pomaleji
- dozrává v červenci, v srpnu až září
- hlávky se nerozpadají

Zakládání porostů

- **termín setí** na semeno a na píci **od srpna do září**
  - včasné zasetí s ohledem na počasí, ale ne příliš brzy
  - před zimou fáze plného odnožování (BBCH 29)
  - nesmí začít fáze prodlužování (BBCH 30 a více) – zvýšené riziko vymrznutí
- **hloubka** – 1,3 cm, na lehčích půdách 2 cm
- **výsevek** – na píci 22-25 kg/ha, na semeno 15-18 kg/ha
- **inokulace osiva** (Rizobin, Nitrazon) - pokud na pozemku nebyly pěstovány jetele
- **přihnojení** - semenářské porosty vyžadují 50-70 kg/ha P_2O_5 , 80-100 kg/ha K_2O), případně bór a počáteční hnojení dusíkem do 20 kg/ha, na kyselých půdách **vápnění**

Škodlivé činitele

- **choroby** – nejrozšířenější bílá hniloba jetele (*Sclerotinia trifoliorum*) a padlí jetele (*Erysiphe trifolii*), dále různé druhy listových skvrnitostí nebo krčkové a kořenové hniloby (*Fusarium*, *Rhizoctonia*, *Phoma* aj.)
- **škůdci** problematický může být hraboš polní, zejména v zimním období, případně listopasi
- proti škůdcům a chorobám **se obvykle neošetřuje** – v případě potřeby lze využít rodenticidy proti hrabošům
- nejvýznamnějším škodlivým činitelem jsou **plevelé**

Druhové složení plevelů

- **na podzim** – nejvýznamnější merlíky (až 30 %), kokoška (až 35 %), heřmánkovec (až 70 %) a výdrol pšenice nebo řepky dle předplodiny (až 80 % listové pokryvnosti)
- **na jaře** – hlavně ozimé plevele, které v porostu přečkaly zimu – heřmánkovec (až 85 %), kokoška (35 %), svízel (až 20 %), ptačinec žabinec (až 10 %) a hluchavky (až 30 %)
- další plevele – pelyněk, chrpa, mák vlčí, locika, oves hluchý, violka

Ochrana proti plevelům

- důležitá **agrotechnická opatření** (včasná a kvalitní podmínka, orba a předseťová příprava, včasný a kvalitní výsev, používání kvalitního osiva bez příměsí plevelů a zaválení)
- je možná **plevelná seč** na vysoké strniště – sekat pouze plevele a ne jetel – špatně snáší radikální přesečení
- **herbicidní ošetření** má význam při pěstování semenných porostů
- důležité je ošetření **na podzim**
- **na jaře** – pokud je potřeba ošetřovat co nejdříve, účinnost jarního ošetření je nižší zejména na ozimé plevele

Ošetření proti jednoděložným plevelům

- proti jednoděložným plevelům registrované dva graminicidy - **Agil EC 100** (*propachizafop*) nebo **Targa Super 5 EC** (*chizalofop-P-ethyl*)
- v nižších dávkách 0,8 l/ha (Agil) nebo 1 až 1,5 l/ha (Targa) účinnost proti jednoletým plevelům a dobrá účinnost na vzcházející výdrol obilnin
- proti vytrvalým trávám např. pýru plazivému se doporučuje zvýšit dávku Agilu EC 100 na 1,2 až 1,5 l/ha a dávku Targy Super 5 EC na 2 až 2,5 l/ha
- fytotoxicita k jeteli obvykle nízká

Ošetření proti dvouděložným plevelům

- registrovány celkem čtyři přípravky k postemergentní aplikaci
- **Barclay propyz** (*propyzamid*) v dávce 1,75 l/ha – pro použití na podzim za nižších teplot – dvouděložné i některé jednoděložné plevele
- **Basagran** (*bentazon*) v dávce 2 l/ha, **Escort Nový** (Imazamox + pendimethalin) v dávce 1 až 1,4 l/ha – aplikace na podzim i na jaře – při podzimním ošetření se by jetel měl mít minimálně 3 až 4 pravé listy – na podzim vyšší riziko fytotoxicity, ale i vyšší účinnost na plevele – nejlépe účinkují na ranné vývojové fáze plevelů (do BBCH 14 až 16)
- **Corum** (*bentazon + imazamox*) – už jen do 12.3.2024
- **Lentagran WP** (*pyridát*) – aplikace na podzim i na jaře – optimální fáze plevelů 2 až 6 pravých listů (BBCH 12 až 16) – s účinnou látkou pyridát byl zkoušen také přípravek Onyx (emulgovaný koncentrát) – nebyly zjištěny rozdíly ve fytotoxicitě

Sklizet porostů

Na píci

- Sklízí se v dubnu až květnu, nejpozději začátkem června - na počátku butonizace
- později rychle stárne, stoupá obsah sušiny, dochází k defoliaci

Na osivo

- sklízí se v koncem **června až v první polovině července** – semena dozrávají nejdříve po třiceti dnech od opylení –dle počasí – po 2 až 3 týdnech – zelená zralost a pak 2 až 3 týdny do plného dozrání semen
- sklizeň komplikuje **rozpad hlávek** – začínají se rozpadat, když jsou hlávky zaschlé z 85 až 90 % - cca týden po dosažení zelené zralosti
- jakmile se hlávky začnou rozpadat, stává se jetel velmi citlivý na mechanické podněty

Desikace

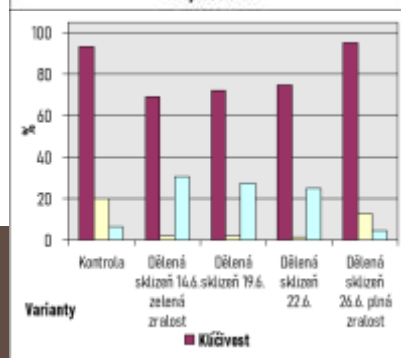
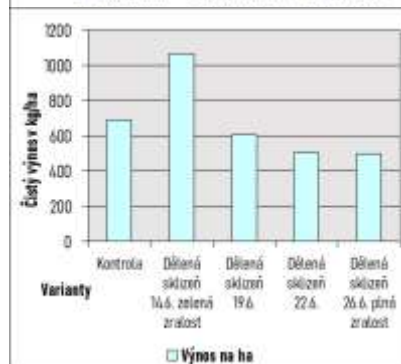
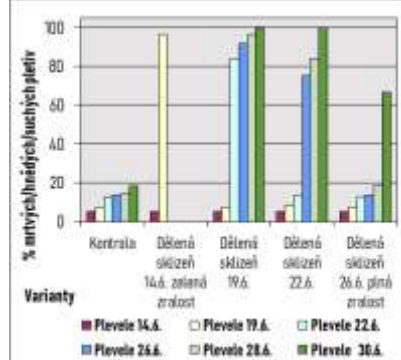
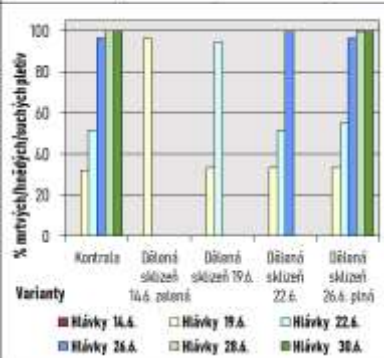
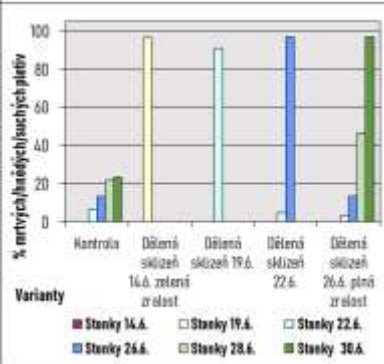
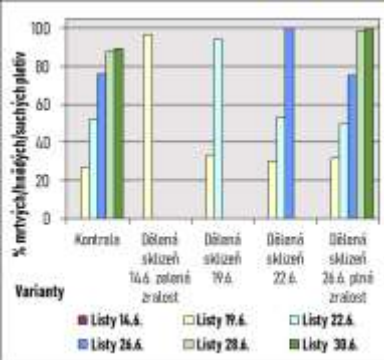
- vzhledem k riziku rozpadu hlávek - vhodnější přímá sklizeň
- rostliny během dozrávání zavadají a ukončují vegetaci, ale ve vlhčích podmínkách nebo u nerovnoměrně dozrálých nebo zaplevelených porostů je vhodná desikace

Shrnutí desikačních pokusů

- žádný desikant není srovnatelný s účinnou látkou dikvát (Reglone a další)
- nejlepší zasychání rostlin jetele bylo u kyseliny pelargonové (Beloukha) v kombinaci se smáčedlem a hnojivem DAM a vysoká dávka hnojiva DAM (100 l/ha a více s vodou)
- se smáčedlem – dobré zasychání listů – horší zasychání stonků, neúčinkují na plevele
- kyselina octová (10%) měla nižší účinnost než kyselina pelargonová
- nejlepší účinnost na plevele měla účinná látka pyraflufen-ethyl (Kabuki) – účinnost zejména heřmánkovec a svízel, pro lepší účinnost je vhodné kombinovat se smáčedlem a ideálně vysokou dávkou hnojiva DAM (100 l/ha a více)

Dělená sklizeň

- alternativou k přímé sklizni – komplikuje ji rozpad hlávek
- byly realizovány pokusy s postupnými odběry – od zelené do plné zralosti - byl sledován vliv termínu seče na zasychání jetele a plevelů a na výnos a klíčivost
- zasychání jetelů trvalo 4 až 5 dní
- zasychání plevelů trvalo 5 až 9 dní – déle než u jetelů
- varianta seče v zelené zralosti měla nejvyšší výnos (překonala kontrolu), ale měla nejnižší klíčivost
- výnos semen se snižoval a v pozdějších termínech seče byly nižší výnosy
- klíčivost srovnatelná s kontrolou byla až v termínu seče provedeném v plné zralosti

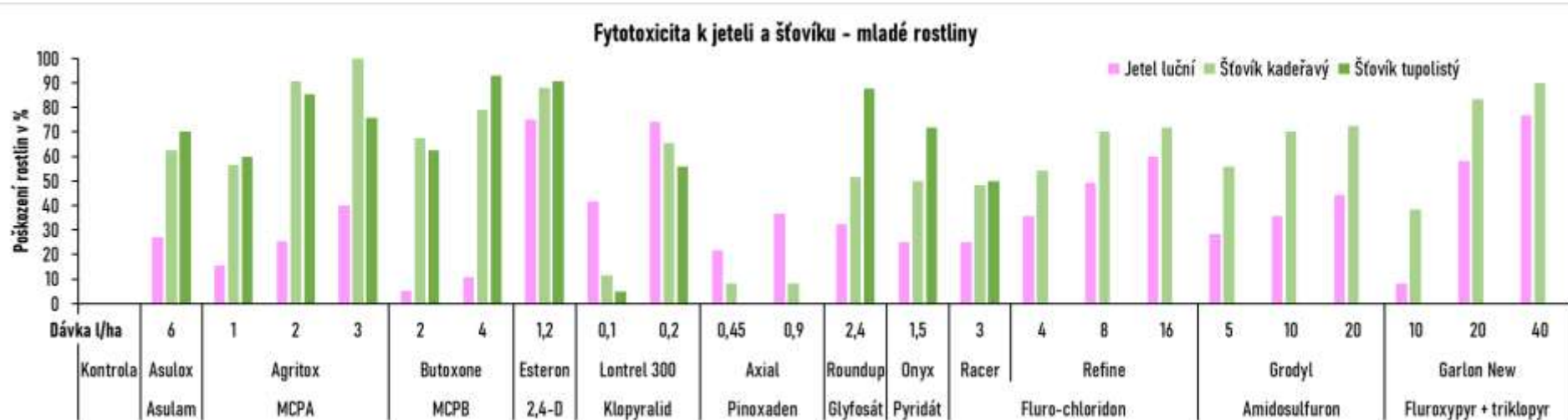
Závěrem

- Jetel nachový je vhodný téměř do všech oblastí a do všech typů půd
- nabízí širokou škálu možného využití, u nás se pěstuje hlavně na semeno
- setí ve druhé polovině srpna až září, výsevek 10 – 25 kg/ha,
- na pěstování je nenáročný a nejzávažnějším škodlivým činitelem jsou plevele
- pro semenné porosty - nezaplevelený pozemek, kvalitní osivo a dobrá agrotechnika
- herbicidní musí být včas - vhodnější podzimní termíny ošetření (vyšší riziko fytotoxicity, ale také vyšší účinnost)
- sklizeň na píci duben až květen, na semeno červen až červenec
- k desikacím registrován přípravek Kabuki (pyraflufen-ethyl) – pro zvýšení účinnosti vhodné kombinovat se smáčedlem a hnojivem DAM – lépe vyšší dávka 100 l/ha
- dělená sklizeň – zasychání jetele trvá 4 až 5 dní, plevelů 5 až 9 dní – v časnějších termínech seče menší ztráty odrolem a vyšší výnosy, ale nižší klíčivost osiva

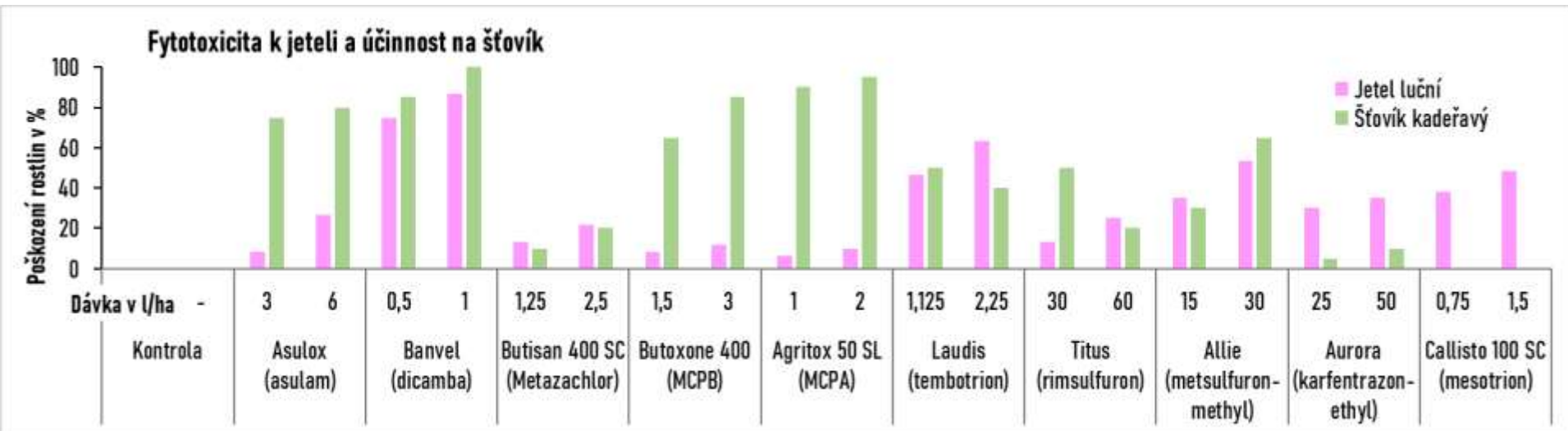
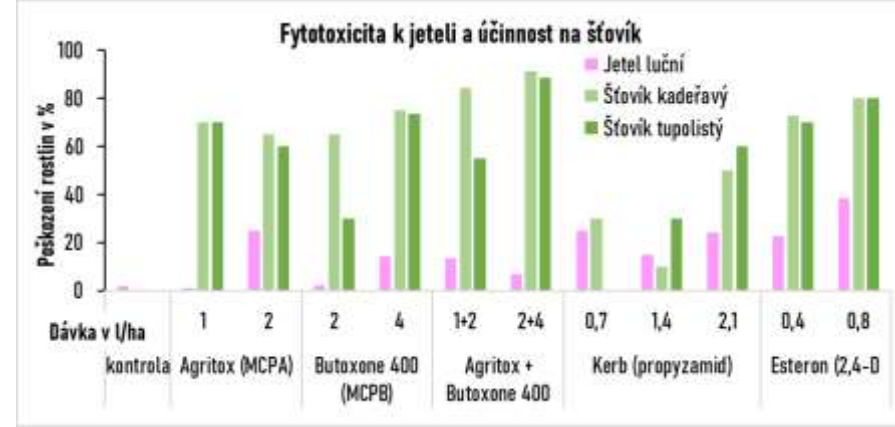
Likvidace šťovíků v jeteli lučním

- v nádobových pokusech bylo zkoušeno široké spektrum účinných látek (11)
- 1 až 3 koncentrace
- mladé rostliny jetele a šťovíků (cca BBCH 14)
- přípravky s dobrou selektivitou a účinností – Agritox, Butoxone
- ostatní – horší selektivita, nízká účinnost nebo obojí

Likvidace šťovíků

- v polních pokusech zkoušeno široké spektrum účinných látek
- 1 až 2 koncentrace
- starší rostliny jetele a šťovíků (BBCH 19-29)
- varianty s dobrou selektivitou a účinností – Agritox, Butoxone a jejich kombinace
- ostatní – horší selektivita, nízká účinnost nebo obojí

Kontakt

Výzkumný ústav pícninářský, spol. s r.o.
Zemědělský výzkum, spol. s r.o.

Agrolab, s r.o.

Zahradní 1

664 41 Troubsko

Tel. +420 547 138 811

E-mail: kubikova@vupt.cz

www.vupt.cz

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

